

Vergaderjaar 1992-1993

23 088

Invoering van de Politiewet 19.. en daarmee verband houdende wijziging van diverse wetten (Invoeringswet Politiewet 19..)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 20 juli 1993

Met veel belangstelling namen wij kennis van het verslag en de standpunten die daarin door de leden van de fracties van het CDA, de PvdA, de VVD, D66, SGP en RPF zijn ingenomen. Wij stellen het zeer op prijs dat de commissie een spoedige behandeling van het wetsvoorstel voorstaat en hebben nota genomen van haar opmerking dat, indien de regering de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid acht. Ook wij streven naar een spoedige mondelinge behandeling van het wetsvoorstel en hopen daar met deze nota naar aanleiding van het verslag aan bij te dragen.

ALGEMEEN

1. Inleiding

Bijna alle fracties benadrukten het belang van een voortvarende behandeling van het onderhavige wetsvoorstel en vroegen naar de haalbaarheid van de invoeringsdatum van dit wetsvoorstel. Uitgaande van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel tot vaststelling van een nieuwe Politiewet (Politiewet), hierna te noemen: de nieuwe Politiewet, per 1 januari 1994 en het systeem van de invoering van vermogensbestanddelen in Afdeling 1 van dit wetsvoorstel, waarin is voorzien in een termijn van 3 maanden voor het vaststellen van de lijsten met de vermogensbestanddelen, concludeerden de leden van de fracties van het CDA, de PvdA en D66 dat het onderhavige wetsvoorstel 1 oktober dit jaar in werking dient te treden. Bij nadere beschouwing bleek het mogelijk, de leden van de fractie van het CDA vroegen daarnaar, de periode van 3 maanden die het wetsvoorstel inruimt voor het opstellen en vaststellen van de lijsten in te korten tot twee maanden. De meegezonden nota van wijziging bevat een voorstel daartoe. Het is mogelijk tot inkorting van de termijn over te gaan omdat in de regio met het feitelijke voorbereidende werk voor het opstellen van de lijsten een start is gemaakt. Dit betekent dat het wetsvoorstel begin november in het Staatsblad dient te staan, wil de nieuwe Politiewet 1 januari 1994 in werking kunnen treden. In de

voortgangsrapportage was hier al melding van gemaakt, zoals de leden van de fractie van D66 signaleerden. Wij erkennen dat de termijnen nog steeds krap blijven, maar met de medewerking van ieder bij het wetgevingsproces, en tot ons genoegen heeft de commissie de wil daartoe uitgesproken, achten wij die termijnen wel haalbaar. Zoals de leden van de fractie van D66 aangaven gaat het hier om een overwegend technisch wetsvoorstel.

Wij onderschrijven het belang van de breed gedragen oplossing van de huisvestingskosten, dat de leden van de fractie van de PvdA schetsten, voor een spoedige effectieve invoering en toepassing van de nieuwe Politiewet. De wens van de leden van de SGP-fractie, dat de beoogde datum van 1 januari 1994 voor de inwerkingtreding van de Politiewet kan worden gehaald, is ook de onze. Het lid van de RPF-fractie betreurde het dat de indiening van het wetsvoorstel zo lang op zich heeft laten wachten en vroeg de regering aan te geven waarom het voorstel pas een jaar na de indiening van het wetsvoorstel tot vaststelling van een nieuwe Politiewet aan de Kamer is gezonden. De reden daarvoor is gelegen in de tijd die is heengegaan met het overleg met betrokkenen over met name de overgang van de vermogensbestanddelen. Weliswaar heeft daardoor de indiening van het onderhavige wetsvoorstel enige tijd op zich laten wachten, maar daarmee is op het punt van de overdracht van vermogensbestanddelen een breed gedragen oplossing gevonden. Bovendien leek het wenselijk eerst tot afronding van de discussie over de nieuwe Politiewet zelf in de Tweede Kamer te komen.

2. Overgangsbepalingen

2.1 Overgang van vermogensbestanddelen

De leden van de fractie van het CDA gingen er terecht van uit dat de regio's zijn begonnen met het opstellen van de lijsten van de vermogensbestanddelen die overgaan. Deze leden vroegen of de regering de criteria voor het opnemen van vermogensbestanddelen op de lijsten nog op enigerlei wijze toetst. Wij zullen in beginsel de inhoud van de lijsten niet toetsen. In de gevallen waarin partijen in onderlinge overeenstemming aan de hand van de criteria van de artikelen 1 en 2, de lijst van vermogensbestanddelen die van rechtswege overgaan hebben vastgesteld, vindt er op rijksniveau geen toetsing van de lijst plaats. In die gevallen kan er van uitgegaan worden dat de lijst aan de hand van het wettelijk criterium is opgesteld, aangezien de lijst door geen van de betrokkenen wordt betwist. De regering toetst de criteria uitsluitend in de gevallen, waarin geschillen over de lijst – ook na de advisering door de commissie bedoeld in artikel 3 – blijven bestaan.

Wij hebben met genoegen kennis genomen van het standpunt van de leden van de fractie van het CDA dat zij kunnen instemmen met de overdracht om niet en dat zij het draagvlak voor de uiteindelijke regeling optimaal noemen.

Dezelfde leden vroegen aan te geven hoe smal of hoe breed de regering het toepassingsgebied van de hardheidsclausule van artikel 4 ziet. Moet hierbij worden gedacht aan een tegemoetkoming aan de gemeente als deze eigen middelen in politiehuisvesting heeft geïnvesteerd of juist niet. De vraag naar het toepassingsgebied van de hardheidsclausule kan slechts in algemene zin beantwoord worden. Het criterium van artikel 4 luidt: een aanmerkelijke onredelijke benadeling als gevolg van het al of niet overgaan van een of meer vermogensbestanddelen. Het gaat hier om de benadeling die op het moment van overgang ontstaat, omdat men niet of niet meer de beschikking heeft over de vermogensbestanddelen en bijvoorbeeld voorzien moet worden in alter-

natieven op dat punt. In de memorie van toelichting is het voorbeeld gegeven van het medegebruik van de politiehuisvesting door een andere gemeentelijke dienst, waarvoor vervangende huisvesting moet worden gezocht. Hierbij moet uitdrukkelijk niet worden gedacht aan een tegemoetkoming voor een gemeente, indien deze eigen middelen in politiehuisvesting heeft geïnvesteerd. Het uitgangspunt is immers, dat de overgang van de huisvesting om niet plaatsvindt, tenzij er boekwaarden zijn. Voor de boekwaarde krijgt de gemeente een vordering op de regio. In het systeem van de wet is «ter compensatie» van die regel het voorkeursrecht bedoeld in artikel 1, zesde lid opgenomen. De regio dient bij vervreemding van de huisvesting het vermogensbestanddeel tegen een redelijke prijs aan te bieden aan de gemeente. Wat in een dergelijk geval als een redelijke prijs moet worden gezien, wordt bepaald in de verhouding regio versus gemeente. De eventuele voordelen van de regio die mede zijn terug te voeren op de gemeentelijke financiering dienen bij het bepalen van de redelijke prijs te worden meegenomen. De voordelen voor de regio doen zich immers pas voor op het moment van vervreemding.

De leden van de fractie van de PvdA maakten een deel van de opmerkingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) over de billijke toepassing van de hardheidsclausule zoals opgenomen in artikel 4, tot de hunne. Kort samengevat neemt de VNG het volgende standpunt in. Een toepassing van de hardheidsclausule lijkt op zijn plaats in de situatie waarin een gemeente (recent) eigen middelen in politiehuisvesting heeft geïnvesteerd waarvoor geen boekwaarden zijn opgevoerd, en dit het regiokorps tot voordeel strekt. Maar ook andere soortgelijke situaties kunnen tot toepassing van de clausule leiden. Op overeenkomstige wijze kan dit ook voor politieregio's gelden.

In reactie daarop het volgende. Zoals hiervoor aangegeven, doet een eventueel voordeel voor de politieregio zich pas voor op het moment van vervreemding van de politiehuisvesting. Tot dat moment is er geen financieel voordeel voor de regio, omdat de huisvesting als politiebureau in gebruik is. Daar het moment van vervreemding vrijwel altijd zal liggen buiten de termijn waarin de hardheidsclausule kan worden ingeroepen, kan artikel 4 voor die situatie niet worden ingeroepen. Ten overvloede herhalen wij hier dat voor situaties als bedoeld in de brief van de VNG de hardheidsclausule niet is geschreven. Indien de hardheidsclausule op die wijze zou worden gehanteerd, wordt het uitgangspunt dat vermogensbestanddelen «om niet» overgaan, doorkruist. Zoals hiervoor aangegeven is mede met het oog op deze situaties het voorkeursrecht in artikel 1 opgenomen.

Dezelfde leden gaven in dat verband een praktijkvoorbeeld uit de gemeente Epe. Begrijpen wij het gegeven voorbeeld goed, dan wordt een situatie geschetst waarin een regio een verkregen pand kort na verkrijging vervreemdt, uitsluitend en alleen om «als krimpregio gelden te verwerven om elders in de regio huisvestingsproblemen op te lossen». Een dergelijke handelwijze staat op gespannen voet met wat het systeem van de wet beoogt. Indien nu al bekend is dat het gebouw in Vaassen in de nabije toekomst niet meer als politiehuisvesting gebruikt zal worden, is het de vraag of het gebouw binnen het systeem van de wet toege-rekend moet worden aan de politie. Bij de invulling van het toerekenings-criterium hoeft niet alleen gekeken te worden naar wat thans bij de politie in gebruik is, maar ook of het vermogensbestanddeel in het nieuwe bestel noodzakelijk is voor het handhaven van een adequaat niveau van politiezorg in de desbetreffende gemeente. In beginsel dienen de huisvestingsproblemen in een regio via de vereveningsbijdrage te worden opgelost. In dit verband wijzen wij erop dat het systeem van de wet voor de onderhavige situaties ook de mogelijkheid open laat voor

betrokkenen om op de lijst te bepalen dat het vermogensbestanddeel niet zal overgaan, maar wel bij de politie in gebruik zal blijven. Dit kan bijvoorbeeld een oplossing zijn in de gevallen waarin het er naar uitziet dat het desbetreffende gebouw na de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet voor een beperkte tijd bij de politie in gebruik zal blijven. In goed onderling overleg moet daarvoor een oplossing te vinden zijn.

Met betrekking tot de wettelijke rente achten wij een wettelijke regeling niet gewenst. Over de wettelijke rente kunnen ter gelegenheid van het opstellen van de lijsten afspraken worden gemaakt. Gebeurt dit niet dan geldt het volgende. In beginsel zijn de hier bedoelde vorderingen direct opeisbaar. Wettelijke rente is verschuldigd over de periode waarin de schuldenaar met de nakoming in verzuim is (art. 6:119 BW). Het verzuim treedt in beginsel in door het – zonder dat nagekomen wordt – verstrijken van een bij een schriftelijke aanmaning gestelde redelijke termijn voor de nakoming (ingebrekestelling; art. 6:82 lid 1 BW). Iedere betrokkene kan dus ook zonder nadere regeling in het onderhavige voorstel bewerkstelligen dat wettelijke rente verschuldigd wordt indien de ander niet betaalt binnen een periode die hij daarvoor redelijkerwijs nodig heeft. Het valt niet goed in te zien waarom een betrokkene zelfs bij betaling daarbinnen tot vergoeding van de wettelijke rente gehouden zou moeten zijn. Een en ander geldt uiteraard zowel voor vorderingen van een gemeente als voor vorderingen van een regio.

Naar aanleiding van het voorstel het voorkeursrecht zodanig aan te passen dat bij vervreemding van een onroerende zaak die geheel «uit eigen middelen» is gefinancierd, die zaak tegen de boekwaarde aan die gemeente moet worden aangeboden, merken wij het volgende op. Ook een bepaling als in het verslag voorgesteld, lijkt niet onder alle omstandigheden onbillijke uitkomsten te kunnen voorkomen. Bedacht dient te worden dat zich in de praktijk een veelheid aan feitelijke situaties kan voordoen. Een gemeente die een politiebureau geheel uit eigen middelen heeft gefinancierd, zou ook zonder de reorganisatie het daarin gestoken vermogen slechts beschikbaar kunnen krijgen indien tegelijkertijd voor vervangende politiehuisvesting zou worden gezorgd. Dit betekent dat in het normale geval op het moment van de overgang nog niet kan worden vastgesteld of de gemeente door de overgang wordt benadeeld. Zo is denkbaar dat door de reorganisatie de zaak tegen boekwaarde overgaat naar de regio en pas wordt afgestoten nadat het gedurende twintig jaar na de overgang als regiopolitiebureau in de desbetreffende gemeente heeft gediend, terwijl bovendien vaststaat dat de zaak pas de laatste tien jaren sterk in waarde is gestegen. Er vanuit gaande dat het gevolg van verkoop tegen boekwaarde in een dergelijk geval zou zijn dat de waardeverhoging aan de gemeente ten goede zou komen, valt niet goed in te zien waarom dit redelijk zou zijn. De gemeente heeft destijds bewust «eigen» geld in politiezorg gestoken en heeft daarvan ook na de reorganisatie twintig jaar lang het beoogde profijt gehad, terwijl de waardeverhoging geheel heeft plaatsgevonden in een periode (ver) na de overgang.

Waar het om gaat is het volgende. De regio behoort door de enkele reorganisatie geen oneigenlijk voordeel te behalen door de overgang van een zaak waarin als het ware – min of meer toevallig – gemeentelijk vermogen is belichaamd. Aan de andere kant behoort een gemeente daardoor geen oneigenlijk nadeel te lijden. Of zich dit voor- en nadeel voordoet, kan in het normale geval op het moment van de overgang nog niet worden vastgesteld, omdat het afhangt van wat de gemeente met de zaak had kunnen doen en zou hebben gedaan en van wat de regio na de overgang met de zaak doet. Het is denkbaar dat de extra vermogenswaarde van de zaak nooit daadwerkelijk wordt gerealiseerd en de zaak

simpelweg de uitoefening van de politietaak ten dienste blijft staan zoals ten tijde van de overgang het geval was. Uitgangspunt hierbij is wel dat het na de overgang de regio is die, als eigenaar van de zaak en verantwoordelijke voor een adequaat niveau van politiezorg, bepaalt of de zaak al of niet zal worden vervreemd en vervangen. In verband met een en ander is niet gekozen voor een «harde» regel zoals in het verslag voorgesteld, maar voor het systeem van het zesde lid van artikel 1 van het voorstel, waarbij eventuele bij vervreemding optredende nadelen voor een gemeente en voordelen voor een regio beide medebepalend zijn voor de redelijke prijs, die aan de hand van alle omstandigheden van het concrete geval dient te worden vastgesteld, uitgaande van de noodzaak toevallige, oneigenlijke vermogensverschuivingen te voorkomen.

In feite zal slechts in een zeer beperkt aantal gevallen de boekwaarde aan te merken zijn als een redelijke prijs. Wij denken dan aan de volgende situatie. De onroerende zaak is recentelijk geheel uit eigen middelen aangekocht of verbouwd, wordt kort na de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet door de regio vervreemd, de regio heeft geen middelen in het pand geïnvesteerd, de opbrengst wordt niet gebruikt voor het bekostigen van vervangende politiehuisvesting, de marktwaarde op het moment van overgang is ongeveer gelijk aan die op het moment van vervreemding en er zijn geen andere omstandigheden die bij het bepalen van de redelijke prijs een rol kunnen spelen. Bij dat laatste zou kunnen worden gedacht aan de situatie dat in de gemeente twee panden zijn waar de politie gehuisvest is en een van die panden is in medegebruik bij een andere gemeentelijke dienst. Op de lijst is bepaald dat het ene pand wel overgaat en het andere pand – hoewel bij de politie mede in gebruik, en daarom mogelijk toe te rekenen aan de politie – niet overgaat. In dat geval is er «gecompenseerd» en dient een dergelijke omstandigheid meegenomen te worden in de redelijke prijsstelling. De situaties waarvoor het billijk is het voorkeursrecht aan te passen, zoals voorgesteld in de bijdrage van de leden van de PvdA-fractie, kunnen zich in feite alleen voordoen als vervreemding binnen vijf jaar plaatsvindt. Gedurende deze periode wordt immers voor het oplossen van de huisvestingsvraagstukken een vereveningsbijdrage verstrekt. Voor die periode kan er van uitgegaan worden dat de financiële middelen die bij de verkoop van het desbetreffende pand worden verkregen, niet worden gebruikt voor de financiering van vervangende huisvesting en zal de regio nog geen grote investeringen hebben gedaan in het pand. Wij kunnen ons voorstellen dat indien de onroerende zaak binnen vijf jaar voor vervreemding wordt aangeboden, bij de bepaling van de redelijke prijs de boekwaarde als uitgangspunt geldt. In verband met het vorenstaande wordt bij nota van wijziging een nieuw zevende lid aan artikel 1 toegevoegd waarin wordt bepaald dat bij vervreemding van de onroerende zaak binnen vijf jaar, de boekwaarde als uitgangspunt geldt bij de bepaling van de redelijke prijs, indien door de gemeente kan worden aangetoond dat voor de verwerving en het instandhouden van die zaak geen middelen als bedoeld in artikel 9a van de huidige Politiewet zijn aangewend. Hiermee wordt beoogd voor een bepaalde, sprekende, categorie van gevallen een nadere invulling te geven van de in het zesde lid gebruikte woorden «een redelijke prijs». Het gaat hier om gevallen waarin een gerede kans bestaat dat de regio als direct gevolg van de reorganisatie een oneigenlijk voordeel behaalt doordat binnen een betrekkelijk korte termijn na de overgang een zaak wordt vervreemd waarvoor destijds van rijkswege geen vergoeding aan de gemeente is verstrekt.

Met de leden van de fractie van de VVD rekenen wij erop dat de hardheidsclausule in afdeling 1, hoofdstuk 1, artikel 4, voor de gevallen waarvoor zij is bedoeld in alle redelijkheid zal worden toegepast. Terecht

wezen deze leden erop dat nu eenmaal niet alle in de praktijk voordoende situaties in wetsteksten zijn te beschrijven. Zoals hiervoor is aangegeven, zal het daarbij niet gaan om compensatie voor de investeringen in de politiehuisvesting. Het voordeel dat een regio bij vervreemding als gevolg daarvan toevalt, dient vertekend te worden in de «redelijke prijs» bedoeld in artikel 1, zesde lid.

De leden van de fractie van D66 vroegen nadere informatie over het overleg met de VNG over hoofdstuk 1 van afdeling 1. Onderwerp van overleg zijn geweest de diverse methoden voor de overdracht van de huisvesting, variërend van overdracht om baat tot overdracht om niet. De laatstgenoemde methode bleek de meest aanvaardbare oplossing. Gegeven het feit dat het Kijk de huisvesting van gemeentepolitie via een in beginsel kostendekkende bijdrage aan de gemeenten vergoedt en omdat grote verschillen in de huisvestingssituatie van regio's via een methode van verevening konden worden opgelost, is hierover overeenstemming bereikt met de VNG. Ook de regeling van het voorkeursrecht voor de gemeente bij vervreemding is mede naar aanleiding van het overleg met de VNG in de voorstellen opgenomen. De VNG heeft met de voorstellen ingestemd, nadat overeenstemming was bereikt met de korpsbeheerders. De overdracht van de huisvesting van Rijk en gemeenten naar regio's geschiedt budgettair neutraal en er zijn geen concessies van de zijde van het kabinet gedaan.

Dezelfde leden wezen naar de Commissie Peschar die een mogelijk budgettair probleem signaleerde van circa 200 miljoen. Het betreft hier een schatting van de restant boekwaarden van gemeentelijke politiehuisvesting die het gevolg is van groter of duurder bouwen, groot onderhoud en de inrichting of infrastructurele voorzieningen. De dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten vindt in zijn algemeenheid plaats uit het reguliere politiebudget. De overdracht van de huisvesting «om niet» en de schuld aan de gemeenten die in dit kader moet worden afgelost, brengen hierin geen verandering. Wij voorzien hier geen budgettair probleem.

Deze leden stelden voorts dat in een vijftal regio's grote huisvestingsknelpunten worden gemeld met financiële consequenties en zij vroegen of dergelijke knelpunten ook in andere huisvestingsplannen naar voren kunnen komen. Tevens vroegen zij in dat verband naar de beschikbare middelen voor huisvesting binnen de bestaande budgetten voor de komende vijf jaar. Wij weten niet precies op welke huisvestingsproblemen deze leden doelen, maar hopen met het volgende antwoord de vraagstellers de informatie te verschaffen waarom zij verzochten. Voor de komende vijf jaar is steeds circa 150 mln gulden per jaar beschikbaar voor investeringen in de huisvesting van de regionale korpsen. Ten tijde van het besluit tot reorganisatie van de politie was ons een aantal knelpunten bekend, die overigens los staan van de reorganisatie. De regio's worden geacht in staat te zijn met de gelden die het Rijk beschikbaar stelt, de huisvesting in lijn te brengen met de daartoe levende wensen, al zal niet alles in één of twee jaar zijn te realiseren.

Voorts stelden de leden van deze fractie vast dat de regering geen regeling wenst op te nemen voor het geval partijen het niet eens kunnen worden over de prijs bij uitvoering van het voorkeursrecht van gemeenten. Wat dient er te gebeuren als partijen het oneens blijven over de prijs, zo vroegen deze leden zich af en verzochten om een reactie op hun voorstel bij de regeling van het voorkeursrecht (artikel 1, zesde lid), op gelijke wijze als bij de hardheidsclausule, te voorzien in de advisering van een commissie van onafhankelijke deskundigen bij geschillen omtrent de bepaling van een redelijke prijs. Indien de gemeente van oordeel is dat de prijs niet redelijk is, staat de weg naar de civiele rechter open. In die procedure wordt bezien, aan de hand van de argumenten die

partijen naar voren brengen, of de aangeboden prijs redelijk is. Naar aanleiding van het voorstel bij de regeling van het voorkeursrecht te voorzien in de advisering van een onafhankelijke commissie, merken wij op dat wij geen voordelen van een dergelijke regeling zien. Indien een dergelijk advies over de bedrag van de redelijke prijs bindend zou zijn, kan een beroep op de rechter worden uitgesloten, maar is een gedetailleerde regeling vereist. Een gedetailleerde regeling, zo lezen wij de reactie van de leden van deze fractie, achten zij, evenals de regering, niet wenselijk. Is het advies niet bindend dan blijft de weg naar de rechter open staan in het geval de voorgestelde prijs naar het oordeel van de desbetreffende gemeente niet redelijk is. Dit zou anders zijn indien regio en gemeente vooraf zouden bepalen dat het advies van de commissie bindend is. Voor dat geval is een wettelijke regeling niet nodig. Partijen kunnen immers ook zonder dat de wet hiervoor een regeling treft, de prijs bindend laten vaststellen door onafhankelijke derden.

De leden van de fractie van de SGP hadden met belangstelling de discussie tussen de Raad van State en de regering gelezen over het constitutionele karakter van de lijst bedoeld in artikel 3. De leden van deze fractie zagen als mogelijk nadeel van het door de regering gekozen systeem, waarbij naast de lijst het algemene criterium van overgang als uitgangspunt gehandhaafd blijft, dat dit ruimte geeft voor discussies en eventuele gerechtelijke procedures over het al of niet overgaan van bepaalde zaken. De vraag van deze leden of dit nadeel voldoende is afgewogen tegen het voordeel dat niet allerlei formaliteiten vervuld behoeven te worden voor een normale overgang van ten onrechte over het hoofd geziene vermogensbestanddelen, beantwoorden wij bevestigend. Verwacht mag worden dat zich op dit punt slechts problemen voordoen, indien vermogensbestanddelen bij het opstellen van de lijst ten onrechte over het hoofd zijn gezien. Een systeem waarin ook deze vermogensbestanddelen op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet van rechtswege zijn overgegaan naar de regio verdient daarbij de voorkeur, in het bijzonder in verband met het belang van de continuïteit van de politiezorg. Voorkomen moet worden dat de regio in een positie komt te verkeren dat vermogensbestanddelen die aan de politie toegerekend moeten worden, uitsluitend omdat deze over het hoofd zijn gezien, alsnog verkregen moeten worden. Voor alle duidelijkheid zij vermeld dat het hier niet zal gaan om zaken die bewust buiten de lijst zijn gehouden omdat beide betrokkenen het erover eens waren dat deze niet aan de politie moesten worden toegerekend. In geval enige twijfel daaromtrent zou kunnen bestaan, verdient het aanbeveling het niet-overgaan van die zaken met zoveel woorden in de lijst tot uitdrukking te brengen, zoals artikel 3, eerste lid, reeds voorschrijft ten aanzien van zaken die bij de politie in gebruik zijn, maar (desondanks) niet daaraan moeten worden toegerekend en derhalve niet overgaan. Wij gaan er van uit dat de situatie zich niet zal voordoen dat alle betrokkenen er belang bij hebben bewust vermogensbestanddelen buiten de lijst te houden met het oogmerk daarover na de invoering van de Politiewet te procederen.

Wij hebben kennis genomen van het standpunt van deze leden, dat zij de voorkeur van de Raad van State delen om gelet op het rechtsgevolg dat is verbonden aan vaststelling van de lijst beroep op de administratieve rechter open te stellen. De regering acht het evenwel meer voor de hand liggend dat, nu het hier gaat om vermogensrechtelijke onderwerpen, de burgerlijke rechter bevoegd is. Daarbij speelt een rol dat het hier niet uitsluitend handelt om de relaties tussen overheden. Ook de rechten en verplichtingen uit overeenkomsten met derden maken deel uit van de vermogensrechtelijke rechtspositie van de betrokken overheden.

Het lid van de fractie van de RPF merkte op dat de overgang van vermogensbestanddelen «een forse operatie» met zich meebrengt en dat de Raad van State terecht de vinger legt bij de ontvlechtigingsproblemen. Dit lid had kennisgenomen van de tussenweg waarvoor de regering heeft gekozen en onderschreef het oordeel van de regering dat er bezwaren kleven aan het voorgestelde systeem van de Raad van State. Hij vroeg in dat verband of op grond van het algemene toerekeningscriterium van de wet wel in voldoende mate is vast te stellen welke vermogensbestanddelen van rechtswege zijn overgegaan. Zoals wij hebben aangegeven in de toelichting is het criterium noodzakelijkerwijs algemeen. Of een vermogensbestanddeel aan de politie is toe te rekenen zal aan de hand van verschillende gezichtspunten moeten worden vastgesteld. Veelal zal duidelijk zijn dat daar waar het gaat om vermogensbestanddelen die samenhangen met de taakuitvoering van de politie of met het instandhouden van een politiekorps, die vermogensbestanddelen zijn toe te rekenen aan de politie. In antwoord op de vraag van dit lid of zich naar verwachting veel situaties zullen voordoen, waarin geen overeenstemming tussen betrokkenen wordt bereikt delen wij mede dat ons vooralsnog geen signalen hebben bereikt waaruit wij kunnen afleiden dat zich dergelijke situaties zullen voordoen. Wij gaan ervan uit dat na drie jaar van feitelijk reorganiseren de wil bij de direct betrokken aanwezig is ook deze laatste fase van het ontvlechtigingsproces in goed onderling overleg af te ronden.

Voor het antwoord op de vraag van dit lid over de billijke toepassing van de hardheidsclausule verwijzen wij naar de beantwoording van de vragen van de fractie van de PvdA.

2.2 De overgang van personeel

De vragen van de leden van de fracties van het CDA, de PvdA, de VVD, D66 en de SGP over het gewezen personeel van de gemeentelijke politiekorpsen, de financiële verplichtingen die daarmee samenhangen en de wijze waarop middelen in de toekomst aan de gemeenten ter beschikking zullen worden gesteld, beantwoorden wij als volgt. De wet bepaalt dat het voormalig personeel niet overgaat naar de regio's. Dit betekent dat de kosten voor deze categorie in beginsel worden gedragen door de voormalige werkgevers, de gemeenten en de Staat (het ministerie van Justitie). Door het ministerie van Binnenlandse Zaken werd voorheen, hetzij op declaratiebasis, hetzij via de algemene bijdrage, een vergoeding verleend voor het gewezen personeel van de gemeentelijke politiekorpsen. Het gaat hier om kosten voor vrijwillig vervroegd uittreden, functioneel leeftijdsontslag en wachtgeld. De vergoedingen die op declaratiebasis worden verstrekt, zullen na het van kracht worden van de Politiewet door tussenkomst van de regio's beschikbaar worden gesteld aan de gemeenten ter compensatie van de kosten voor het voormalig personeel. Het deel van de algemene bijdrage dat voor de hier bedoelde vergoedingen is bestemd, zal door de regio's aan de gemeenten worden gegeven. Een en ander zal worden geregeld in een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 1 uit Afdeling 3 van dit voorstel. Dit sluit aan bij de bedoeling, door de VNG vermeld in de brief van 27 mei aan de Kamer. Voor de categorie voormalig rijksperoneel zal centraal een budgettaire voorziening worden aangehouden. Deze budgetten maken geen deel uit van het budget voor de algemene bijdrage. Uit het vorenstaande blijkt, hiermee beantwoorden wij een vraag van de leden van de fractie van het CDA, dat er voor betrokkenen geen wijziging komt in de wachtgelduitkeringen.

De leden van de fracties van de PvdA en D66 vroegen voorts een reactie van de regering naar aanleiding van de opmerkingen die de VNG

plaatste bij de redactie van Hoofdstuk 2, artikel 4. De interpretatie van de VNG kunnen wij om de volgende redenen niet volgen. Uit artikel 1, eerste lid volgt, dat slechts het personeel dat op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet voorkomt in het formatieplan over gaat naar de politieregio of het Korps landelijke politiediensten. Dit formatieplan maakt onderdeel uit van het personeelsplan dat op grond van artikel 2 van het Besluit sociaal beleidskader reorganisatie politiebestedel moet worden opgesteld. Met al het personeel dat niet voorkomt in dit formatieplan, is het actieve dienstverband op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet beëindigd. Wij nemen aan dat hiermee ook het misverstand waarop de leden van de fractie van de SGP doelden, is weggenomen.

In reactie op het citaat over Hoofdstuk 2, artikel 2, uit de brief van de VNG – dat, naar wij aannemen, deel uit maakt van de bijdrage van de leden van de PvdA-fractie – merken wij het volgende op. Bewust is gekozen voor het systeem om met de overgang van het personeel ook de lopende procedures die op dat personeel betrekking hebben te laten overgaan naar de regio. Nu de nieuwe werkgever van betrokkenen (de regio) zal worden geconfronteerd met de eventuele uitkomsten van een dergelijke procedure, achten wij het gewenst dat de korpsbeheerder ook bij die procedure betrokken is. De overgang van het personeel van rechtswege, geregeld in artikel 1, eerste lid, houdt in dat de nieuwe werkgever treedt in de positie van de vorige werkgever. Uit het systeem volgt dat de aanspraken die een ambtenaar ontleent aan rechtspositieregelingen en de conflicten die daarover bestaan, mee over gaan. Inhoudelijk gezien brengt de bepaling van artikel 2 dan ook geen wijziging in de lopende procedures. Indien bij de verdere afhandeling van de procedures vertragingen ontstaan, doordat de capaciteit tijdelijk ontbreekt, kan op een daartoe strekkend verzoek van de regio tijdelijk technische ondersteuning worden geboden van de zijde van de departementen.

Het lid van de fractie van de RPF informeerde naar de omvang van de onvrijwillige overplaatsingen. Een politieambtenaar wordt niet tegen zijn wil overgeplaatst naar een andere politieregio. Dit is geregeld in het Besluit sociaal beleidskader reorganisatie politiebestedel. Verplaatsingen binnen een nieuwe politieregio, dat wil zeggen dat een politieambtenaar in verband met de gewijzigde organisatie een andere plaats van tewerkstelling krijgt, is wel mogelijk, maar binnen de kaders die daarvoor in het regionaal overleg met de politievakorganisaties zijn afgesproken. Tegen een dergelijke gedwongen verplaatsing kan door de betrokken politieambtenaar bezwaar worden ingediend. In de procedures met betrekking tot de reorganisatie is daarin voorzien. Op landelijk niveau bestaat geen inzicht in de mate waarin politieambtenaren binnen een politieregio worden verplaatst.

3. Begripsvervanging

3.1 Ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie

a. De sterke arm

De leden van de fractie van de SGP vroegen of de aanduiding «de sterke arm» geen begripsbepaling vereiste dan wel of die aanduiding niet beter vervangen kon worden door «ambtenaren aangesteld voor de uitoefening van de politietaak». Daar waar in binnentredingsbepalingen de binnentredende autoriteit de bevoegdheid wordt gegeven desnoods met behulp van geweld (door de politie) binnen te treden, is de gebruikelijke uitdrukking daarvoor de sterke arm. Dit begrip is zo ingeburgerd dat

wij gekozen hebben voor handhaving ervan. Ook in het voorstel van Wet tot wijziging van binnentredingsbepalingen (22 539) is deze aanduiding gehandhaafd.

b. Bestuursdwang

De leden van de fractie van het CDA vroegen of de assistentieverlening bij de uitvoering van bestuursdwang onder de algemene taakstelling van artikel 2 van de nieuwe Politiewet valt. In antwoord daarop delen wij mede dat voor de politie een taak is weggelegd, indien bij de bestuursdwang maatregelen moeten worden getroffen die samenhangen met de handhaving van de openbare orde of indien tevens strafbare feiten moeten worden opgespoord. Dit valt onder de generale taakstelling van artikel 2. Het uitvoeren van de feitelijke handelingen bij bestuursdwang – zoals het wegnemen zelf of het in de oude toestand herstellen – wordt niet door politieambtenaren gedaan. Die werkzaamheden worden op kosten van de overtreeders door anderen uitgevoerd. Daar de rol die de politie bij de uitvoering van bestuursdwang dient te vervullen, is vervat in de generale taakstelling van de politie, is bij de totstandkoming van de nieuwe Gemeentewet gekozen voor het achterwege laten van de bepaling dat de assistentie van de politie kan worden ingeroepen. Ook in de Provinciewet en de Waterschapswet zijn deze bepalingen achterwege gelaten. Wij hopen hiermee de leden van de fracties van het CDA en de SGP te hebben overtuigd van de wenselijkheid de oude bepalingen te schrappen, waarin expliciet de politieassistentie bij bestuursdwang wordt mogelijk gemaakt.

Terecht merken de leden van de fractie van de SGP op dat de vrijwillige ambtenaren aangesteld voor de uitvoering van de politietaak een algemene opsporingsbevoegdheid hebben. Abusievelijk vermeldt de memorie van toelichting op pagina 7 dat dit niet het geval is.

3.2 De onbezoldigd ambtenaar van politie, de bijzondere opsporingsambtenaar

De leden van de fractie van het CDA stelden enkele vragen over de buitengewone opsporingsambtenaren, thans bijzonder opsporingsambtenaar. De vragen hadden betrekking op de gemeentelijk toezichthoudende ambtenaar, die als buitengewoon opsporingsambtenaar dient te worden beëdigd en de jachtopzichter en vergelijkbare functionarissen die op grond van een bijzondere wet als opsporingsambtenaar voor die wet kunnen worden aangewezen en eveneens beëdigd dienen te worden. Deze functionarissen maken deel uit van de categorie genoemd in artikel 142, eerste lid, onder c, van het Wetboek van Strafvordering (hierna: SV). De leden van deze fractie merkten op dat na het amendement-Van der Heijden/Stoffelen (kamerstuk II, 22 562, nr. 70) meer ruimte was gecreëerd voor gemeentelijke opsporingsambtenaren. In antwoord op de vraag van dezelfde leden hoe exact de verhouding wordt tussen gemeente (aanstelling) en Justitie (toetsing kwaliteitsnorm) het volgende. De gemeente draagt de toezichthoudende ambtenaar voor voor beëdiging door het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie toetst uitsluitend of de ambtenaar voldoet aan de bekwaamheids- en betrouwbaarheidseisen die verbonden zijn aan de beëdiging tot buitengewoon opsporingsambtenaar. Zij die een ambtsedig proces-verbaal moeten (kunnen) opmaken en andere opsporingsbevoegdheden mogen uitoefenen, zullen over de daarvoor noodzakelijke kennis moeten beschikken en van onbesproken gedrag moeten zijn. Voor de jachtopzichter, of andere ambtenaren die in een bijzondere wet zijn aangewezen, geldt hetzelfde. Hij houdt zijn bevoegdheden op grond van de Jachtwet,

die wet verandert immers niet, maar hij moet om tot buitengewoon opsporingsambtenaar te worden beëdigd aan de kwaliteitseisen voldoen. Het gaat hier om minimale kwaliteitseisen die zijn opgenomen in de algemene maatregel van bestuur bedoeld in artikel 142, vierde lid, SV. Bij betrouwbaarheid gaat het om het ontbreken van justitiële antecedenten en bij de bekwaamheid om de basiskennis van het Wetboek van Strafvordering nodig voor het uitoefenen van opsporingsbevoegdheden. Dat laatste kan blijken uit het met goed gevolg hebben afgelegd van een goedgekeurd examen. In bedoelde algemene maatregel van bestuur wordt de procedure voor beëdiging gegeven. Uit het vorenstaande volgt dat uitsluitend in het geval een door de gemeente voor beëdiging voorgedragen ambtenaar niet voldoet aan de betrouwbaarheids- en bekwaamheidseisen, opgenomen in de voornoemd besluit, de beëdiging niet zal plaatsvinden. Wij hopen hiermee de vrees voor «onnodig centralisme» bij de leden van de fractie van het CDA te hebben weggenomen. De regeling van de kwaliteitseisen is vergelijkbaar met de regeling van de kwaliteitseisen die aan beveiligingsbeambten worden gesteld.

De leden van de VVD-fractie vroegen of de regering voornemens was van de nieuwe procedure tot aanwijzing van buitengewone opsporingsambtenaren gebruik te maken om het aantal bijzondere opsporingsambtenaren terug te brengen. Voor de categorieën a en b genoemd in het eerste lid van artikel 142 SV is een volumebeleid mogelijk. De verlening van een akte van opsporingsbevoegdheid of een aanwijzing van categorieën of eenheden zal uitsluitend plaatsvinden als dit noodzakelijk is voor de taakuitvoering en een beroep op de politie bezwaarlijk is. Aan de categorie genoemd onder c kunnen uitsluitend kwaliteitseisen worden gesteld.

3.3 Hoofd van plaatselijke politie

De wijziging van het begrip «hoofd van plaatselijke politie» in korpsbeheerder, in de Vreemdelingenwet, de Wet Wapens en munitie, de Jachtwet en de Wet op de Weerkorpsen riep vragen op van alle fracties die aan het verslag een bijdrage hebben geleverd. Al dan niet onder verwijzing naar de brief van de VNG van 27 mei 1993 of naar de brief van de gemeente Wisch van 24 mei 1993 werden argumenten naar voren gebracht die zouden pleiten tegen deze keuze.

In de brief van 27 mei stelt de VNG mede namens het CPB en het korpsbeheerdersberaad voor hier de korpschef aan te wijzen. De leden van de fractie van het CDA vroegen zich eveneens af of de korpschef niet een meer voor de hand liggende keuze was. Naar aanleiding van de vraag van dezelfde leden wat nu de positie van het rijkspolitiepersoneel is die mede zijn belast met de uitvoering van bijzondere wetten, delen wij mede dat dit personeel overgaat naar de regio; het Sociaal statuut reorganisatie politiebestel is op dit personeel van toepassing. De leden van de fractie van de VVD pleiten in navolging van het advies in de brief van de VNG voor wijziging in de korpschef. Het lid van de fractie van de RPF vroeg eveneens of er bezwaren bestaan «dit ambt» over te dragen aan de regiokorpschef. In de brief van de gemeente Wisch wordt een voorkeur uitgesproken voor de burgemeester. De leden van de fractie van de PvdA waren geneigd de suggesties van de gemeente Wisch te volgen, maar vroegen tevens het oordeel van de regering over de argumenten van de VNG die zij citeerden. De leden van de fractie van D66 vroegen in te gaan op de argumenten en de suggesties van het gemeentebestuur Wisch en onderdelen uit de brief van de VNG. Naar aanleiding van de opmerking van de leden van de fractie van de leden van de SGP dat zij een afweging misten om de burgemeester aan te wijzen als hoofd van plaatselijke politie, merken wij op dat uit paragraaf 3.5. van de memorie van toelichting blijkt dat die afweging wel heeft

plaatsgevonden. In de vier wetten waar een duidelijke verantwoordelijkheid op rijksniveau ligt, is gekozen voor de vervanging van dit begrip in «korpbeheerder»; in een tweetal wetten waar het om lokale taken gaat, is gekozen voor de vervanging door «de burgemeester». Wij zullen hierna nogmaals aangeven waarom wij hebben gekozen voor de korpbeheerder en daarbij de argumenten en stellingen die door verschillende fracties naar voren zijn gebracht in onze beschouwingen meenemen.

Wij hebben ervoor gekozen de bevoegdheden op regionaal niveau in de politieorganisatie in te bedden, door deze aan de korpbeheerder op te dragen. De argumenten voor de inbedding op regionaal niveau zijn dat onderdelen van de werkzaamheden specialistische kennis en vaardigheden vereisen en tevens versnippering van het rijksbeleid wordt voorkomen. Onze voorkeur voor de korpbeheerder vloeit voort uit diens positie binnen de organisatie van het regionale politiekorps. Hij is het eerste aanspreekpunt voor het politiekorps en draagt er zorg voor dat de uitvoering van de taken overeenkomstig de aanwijzingen van de verantwoordelijke ambtsdragers plaatsvindt. Wij waren verheugd dat de VNG, het CPB en het korpbeheerdersberaad de argumenten voor de regionale inbedding konden volgen en zij gelet op de aard van de taken die keuze delen. De keuze voor de korpbeheerder deelden zij niet. Evenals de leden van de fractie van de VVD, stellen zij voor de bevoegdheden aan de korpchef op te dragen, vanwege de relatie die tussen de korpbeheerder en de minister van Justitie zou ontstaan. Ook in de bijdrage van de leden van de fracties van het CDA, de PvdA en D66 wordt aandacht gevraagd voor die relatie. De relatie wordt aangeduid met «gezagsrelatie», waarmee naar wij aannemen wordt bedoeld op een bevoegdheid aanwijzingen te geven. In de brief van het VNG wordt evenwel gesuggereerd dat het hier om een nieuwe situatie gaat. Dat is niet het geval. Wij verwijzen naar artikel 53 van de nieuwe Politiewet. Dat de korpbeheerder hierdoor in een andere situatie komt te verkeren dan de overige burgemeesters in de regio is evenmin een nieuwe figuur. De positie van deze burgemeester in het nieuwe politiebestedel is nu eenmaal een andere dan die van de overige burgemeesters. Dit geldt bijvoorbeeld voor de relatie naar de minister van Binnenlandse zaken als beheerder op afstand, maar ook in zijn relatie als korpbeheerder met de gezagsdragers in de regio. In de gekozen formulering is duidelijk dat aan deze burgemeester de bevoegdheden worden opgedragen vanwege zijn positie als korpbeheerder. Hij treedt voor de bijzondere wetten op als functionaris van het politiekorps en niet als lokaal bestuurder. Zijn positie is dus vergelijkbaar met die van de burgemeester die thans hoofd van plaatselijke politie is, en die bevoegdheden ook verkrijgt als functionaris binnen de politieorganisatie. Het in de bijdrage van de leden van de fractie van D66 gesignaleerde gevaar dat deze burgemeester in de gemeenteraad zal worden aangesproken, is net zo reëel als het gevaar dat in die raad zal worden gevraagd verantwoording af te leggen over het beheer van het regionale korps.

De leden van de fractie van het CDA vroegen of het specialistische karakter er niet toe zou moeten leiden voor de korpchef te kiezen. Daarmee zou ook de versnippering van het rijksbeleid worden voorkomen. Het lid van de fractie van de RPF vroeg of er overwegende bezwaren bestonden het ambt van hoofd plaatselijke politie op te dragen aan de korpchef. Dat wij oog hebben voor de rol en functie die de korpchef heeft te vervullen in deze moge blijke uit het feit dat wij in de memorie van toelichting hebben aangegeven dat in de praktijk mandatering aan de korpchef zal plaatsvinden. Hij heeft de dagelijkse leiding over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan werkzaamheden die de politie uitvoert. Daaraan doet evenwel niet af dat de korpbeheerder

vanuit zijn positie binnen de politieorganisatie, het eerste aanspreekpunt moet zijn en hij er primair zorg voor draagt dat de politie overeenkomstig de aanwijzingen de bijzondere wetten uitvoert.

De leden van de fractie van de PvdA en D66 vroegen aandacht voor de argumenten en de suggestie van de gemeente Wisch de bevoegdheden niet door te mandateren in de politielijn, maar over te dragen aan de burgemeester. Een dergelijke delegatie is op grond van die wetten niet mogelijk. Delegatie van bevoegdheden zou er toe leiden dat de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van die bevoegdheden diffuus wordt en uit de wet niet duidelijk wordt wie aanspreekbaar is voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan die wet. Voorts wordt de deur voor versnippering van het rijksbeleid opengezet. Indien gedeconcentreerde uitvoering wenselijk is, kan – zoals de memorie van toelichting aangeeft – worden gemandateerd binnen de politielijn, waarbij afhankelijk van de aard van de werkzaamheden die moeten worden verricht, bezien kan worden op welk niveau binnen de politieorganisatie de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

In de brief van de gemeente Wisch wordt gesteld dat de gevolgen van het voorstel op dit punt onacceptabel zijn en de consequenties onvoldoende zijn doorzien. De politie zou onvoldoende in staat zijn de werkzaamheden uit te voeren. Daarop willen wij graag de volgende reactie geven.

Wij willen voorop stellen dat wij waardering hebben voor de grote betrokkenheid bij de uitvoering van bijzondere wetten die uit de brief van de gemeente Wisch spreekt. Wij zijn ons ervan bewust dat in deze en in andere gemeenten met rijkspolitie door de voorgestelde wijziging veranderingen zullen optreden voor de gemeente-ambtenaren die thans bij de uitvoering van bijzondere wetten zijn betrokken. De reorganisatie van het politiebestel heeft voor velen verandering gebracht. Bij dit alles mag evenwel niet voorbij worden gegaan aan het gegeven dat de dagelijkse uitvoering van de taak van het hoofd van plaatselijke politie in genoemde wetten primair geschiedt door of in belangrijke mate met de medewerking van de politie. Dat in het bestaande politiebestel, met name in gemeenten met rijkspolitie, gemeenteambtenaren bij die uitvoering zijn betrokken, doet daaraan niet af. In de gemeenten waar een commissaris van politie is (gemeentepolitie) vindt immers de uitoefening van de bevoegdheden van het hoofd van plaatselijke politie door de politie plaats en de politie verricht in die gemeente de werkzaamheden die het hoofd van plaatselijke politie dient te verrichten. Daaronder vallen dus ook – wij beantwoorden hiermee een vraag van het lid van de RPF – de werkzaamheden die getypeerd kunnen worden met de aanduiding «juridisch», indien met de aanduiding «bestuurlijk juridisch» wordt bedoeld op de bestuursrechtelijke aspecten die aan het verlenen van vergunningen en akten zijn verbonden. Ook voor de gemeenten waar geen commissaris van politie is en de burgemeester die bevoegdheden uitoefent, geldt dat de politie bij de uitvoering betrokken is, het voorbereidende werk doet en de burgemeester adviseert. In een aantal gemeenten heeft de burgemeester zelfs de uitvoering van de bevoegdheden die hem als hoofd van plaatselijke politie zijn toegekend, gemandateerd aan de politie. Hiermee is aangegeven dat in de politie-regio de expertise bij de politie aanwezig is voor de uitvoering van alle werkzaamheden die behoren bij de functie van hoofd van plaatselijke politie. De stelling dat de politie niet in staat is de werkzaamheden van het hoofd van plaatselijke politie uit te voeren, heeft wellicht betrekking op de rijkspolitieambtenaren in die gemeente, maar geldt niet in algemene zin. Met een dergelijke gevolgtrekking wordt onrecht gedaan aan die politieambtenaren die thans dat werk wel op een goede wijze

verrichten. Tevens vindt een onderschatting plaats van de werkzaamheden die de politie uitvoert ten behoeve van de burgemeester/hoofd plaatselijke politie daar waar laatstgenoemde zelf die bevoegdheden uitoefent. Zonder de ondersteuning en medewerking van de politie kan de burgemeester in een rijkspolitiegemeente zijn bevoegdheden als hoofd van plaatselijke politie niet uitoefenen.

Ten slotte gaan wij in op de overige opmerkingen uit de brief van de gemeente Wisch, naar aanleiding waarvan de leden van de fracties van de PvdA, D66, de SGP en RPF vragen stelden. De zorg voor de continuïteit en de kwaliteit van de uitvoering van specifieke werkzaamheden bij de uitvoering van bijzondere wetten door de politie delen wij niet, zoals uit het vorenstaande moge blijken. De expertise is in de regio aanwezig, ook als het gaat om zeer specifieke kennis en vaardigheden. Daar waar het de dienstverlening aan het loket – zoals het afgeven van vergunningen en akten – betreft, ligt het voor de hand die loketfunctie mee te nemen in de dienstverlening van de plaatselijke politiepost. Uit de brief van de gemeente Wisch maken wij op dat dit ook het geval is. Wij zien niet in waarom de politie die dienstverlening niet kan verrichten – dergelijke diensten liggen in het verlengde van de hulpverleningstaak van de politie – of hoe dit kan leiden tot het «tussen wal en schip raken» van de dienstverlening. Evenals de leden van de fractie van de VVD nemen wij aan dat mochten zich op dit punt in het land problemen voordoen, de korpsbeheerder in overleg met de gemeente een oplossing kan vinden. De opmerking uit de brief van de gemeente Wisch dat de politie niet staat te wachten op deze gevolgen van dit wetsvoorstel, laten wij voor rekening van de gemeente Wisch. Ons is daarvan niet gebleken.

Naar aanleiding van het voorstel van de leden van de fractie van de VVD in deze wetten vast te leggen dat de burgemeester tijdig door de korpsbeheerder wordt gewaarschuwd, indien de uitoefening van bedoelde taken de openbare orde raakt, diene het volgende. Een dergelijke actie dient geplaatst te worden binnen de gezagsrelatie bedoeld in de artikelen 12 en 13 van de nieuwe Politiewet. Uit deze artikelen vloeit voort dat de korpschef, dan wel willekeurig welke andere politieambtenaar, de burgemeester of de officier van justitie tijdig waarschuwt indien te voorzien is dat de uitoefening van werkzaamheden respectievelijk de handhaving van de openbare orde en de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde raakt. Een aparte wettelijke voorziening is daarvoor niet nodig.

5. Deregulering

De fracties van de PvdA, VVD, D66 en de SGP wezen erop dat de Raad voor de Gemeentefinanciën zich in het verleden kritisch heeft uitgelaten over de hoogte van de raming van 4.3 miljoen van de uitname uit het gemeentefonds voor de uitvoering van de Vreemdelingenwet, en verzochten de regering een nieuw advies te vragen aan de Raad. Aan dat verzoek is reeds tegemoetgekomen. De Raad voor de Gemeentefinanciën heeft in juni onder meer advies uitgebracht over de uitname uit het gemeentefonds. De Raad geeft in zijn advies aan, dat de twijfel omtrent de hoogte van de raming van de wegvallende kosten voor de gemeente nog steeds bestaat, maar dat het aan de andere kant aannemelijk is dat door de groei van het aantal vreemdelingen de kosten inmiddels zijn gestegen. Meer zekerheid over de hoogte, zo stelt de Raad, is slechts te verkrijgen door onderzoek, maar gelet op het aan de orde zijnde bedrag lijkt dat de Raad weinig doelmatig. Na alles in overweging te hebben genomen, stemt de Raad in met het voorgestelde bedrag. In antwoord op de vraag van het lid van de fractie van de RPF over de onderbouwing

van het bedrag delen wij mede dat het ging om een globale landelijke berekening op basis van cijfers uit 1982, van de ambtenaren op de gemeentesecretarie van rijkspolitiegemeenten die zich bezig hielden met toelatingen van vreemdelingen.

Voorts stelden de fracties van de PvdA en D66 enkele vragen over de personele aspecten van de wijziging van het begrip «hoofd van plaatselijke politie». In gemeenten met gemeentepolitie, waar de commissaris van politie als hoofd van plaatselijke politie is aangewezen, brengt het voorstel geen wezenlijke verandering. De politie was en wordt in het nieuwe bestel belast met de uitvoering van de bevoegdheden van hoofd van plaatselijke politie. Het politiepersoneel dat mede was belast met de uitvoering van de bijzondere wetten gaat over naar de regio. In de gemeente met rijkspolitie is de burgemeester aangewezen als hoofd van plaatselijke politie. De werkzaamheden in het kader van de uitvoering van de taak als hoofd plaatselijke politie worden in die gemeenten deels door de politie en deels door gemeenteambtenaren verricht. De verdeling van de werkzaamheden verschilt per gemeente. De betrokkenheid van de politie kan in die gemeenten variëren van de voorbereiding en advisering aan de burgemeester tot het geheel gemandateerd uitvoeren van de bevoegdheden van het hoofd van plaatselijke politie. De bemoeienis van de gemeenteambtenaren kan dus variëren van de verdere afhandeling van de verzoeken tot louter feitelijk administratieve handelingen zoals het afgeven van een akte aan het loket. In de regel hebben de gemeentambtenaren in rijkspolitiegemeenten geen dagtaak aan de uitvoering van de taak van het hoofd van plaatselijke politie uit bijzondere wetten en gaat het om een piekbelasting die uitgedrukt in belasting per mensjaren gering is. Het sociaal statuut is op deze ambtenaren niet van toepassing. Hoewel het hier in de regel gaat om ambtenaren die een deel van hun tijd besteden aan die werkzaamheden, kunnen wij ons voorstellen dat er zich gevallen kunnen voordoen, waarin betrokkenen in dienst komen van de regio. Wij zullen de aandacht vragen van de beoogd korpsbeheerders voor deze groep van gemeentambtenaren. Met de leden van de fractie van de PvdA zijn wij van oordeel dat het hier een aangelegenheid betreft die de betrokkenen in de regio in goed onderling overleg dienen op te lossen.

ARTIKELSGEWIJS

Hoofdstuk 1

Artikel 1

De leden van de fractie van het CDA vroegen waarom 1 januari 1989 als peildatum is gekozen. In 1989 zijn de kabinetsvoornemens over de reorganisatie van het politiebestedel bekend gemaakt; 1 januari is gekozen omdat het de eerste dag van het begrotingsjaar is. Ten aanzien van in de gemeenterekening aangebrachte wijzigingen van voor genoemde datum kan er derhalve van worden uitgegaan dat zij geen verband houden met de reorganisatie omdat daaromtrent destijds nog niets bekend was. Voor wijzigingen in de gemeenterekening van na die datum kan dit uitgangspunt niet worden volgehouden en geldt het systeem van de leden 2-5.

Over de overdracht en de financiële afwikkeling van reserves en voorzieningen, de leden van de fractie van D66 vroegen hiernaar, zullen betrokkenen binnen een regio afspraken moeten maken. Zo kan bijvoorbeeld verrekening plaatsvinden met een mogelijke restant boekwaarde van de huisvesting. Het gaat uiteindelijk om een saldo van positieve en

negatieve vermogensbestanddelen. Op basis hiervan wordt geld ontvangen of moet worden betaald.

Artikel 3

De leden van de fractie van het CDA stelden enkele vragen over de lijsten. In antwoord daarop diene het volgende. De lijsten zijn juridisch bindend. De lijsten worden opgesteld en vastgesteld door de betrokkenen in de regio. Voor het onderdeel van de lijst, dat betrekking heeft op de vermogensbestanddelen die toegerekend moeten worden aan een korps van gemeentepolitie wordt de lijst opgesteld door de desbetreffende gemeente en de beoogd korpsbeheerder. Voor het onderdeel van de lijst, dat betrekking heeft op de vermogensbestanddelen die toegerekend moeten worden aan een district van het Korps Rijkspolitie wordt de lijst opgesteld door de Staat en de beoogd korpsbeheerder. De redactie van artikel 3, eerste lid, is op dit punt verduidelijkt.

De lijsten worden geacht op het tijdstip van de inwerkingtreding van artikel 3 klaar te zijn. Wij hebben geen inzicht in de financiële omvang van de overdracht van zaken omdat op dit moment niet bekend is wat wel en wat niet op de lijsten zal worden geplaatst.

De leden van de VVD-fractie wezen op een passage op bladzijde 21 uit de memorie van toelichting over de lijsten, waarin gesproken wordt van «de burgemeester» terwijl naar hun oordeel «de gemeenteraad» werd bedoeld. De burgemeester treedt op namens de gemeente bij de onderhandelingen. De gemeenteraad dient in te stemmen met het onderdeel van de lijst, dat betrekking heeft op de vermogensbestanddelen die toegerekend dienen te worden aan de gemeentepolitie in die gemeente. Daarbij zij opgemerkt dat formeel gezien een raadsbesluit voor de overdracht van vermogensbestanddelen niet nodig is. Het systeem van de wet gaat er van uit dat alle vermogensbestanddelen die toegerekend moeten worden aan de politie van rechtswege overgaan op de regio. Teneinde de ontvlechtingproblemen te minimaliseren en voor alle betrokkenen duidelijkheid te verschaffen, is bepaald dat vermogensbestanddelen in elk geval overgaan overeenkomstig hetgeen op de lijst staat vermeld.

De leden van de fractie van D66 vroegen op welke wijze de beoogd O de regio, maar in het voordeel van zijn gemeente handelt bij het opstellen van het desbetreffende onderdeel van de lijst. In het regionaal overlegorgaan, bedoeld in artikel 12 van de Wet tijdelijke voorzieningen reorganisatie politiebestedel, kan de beoogd korpsbeheerder worden aangesproken. Voorts hebben alle betrokkenen op grond van artikel 3 de bevoegdheid bezwaren tegen dit onderdeel van de lijst kenbaar te maken. Teneinde elke schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan wordt het eerste lid van artikel 3 zodanig aangepast dat voor het onderdeel van de lijst dat betrekking heeft op de gemeente waarvan de burgemeester beoogd korpsbeheerder is, namens de regio de plaatsvervanger van de beoogd korpsbeheerder, bedoeld in artikel 3 van de Wet tijdelijke voorzieningen reorganisatie politiebestedel, zal optreden.

Artikel 4

In antwoord op de vraag van de leden van de fractie van het CDA naar de aard van het advies van de commissie van deskundigen delen wij mede dat er hier noch sprake is van een bindend advies, noch van arbitrage. Na het advies staat de toegang tot de rechter open.

Hoofdstuk 2. Bepalingen inzake het personeel en enige andere onderwerpen

Artikel 1

De leden van de fractie van de VVD vroegen of het de bedoeling was dat al het reservepersoneel over zal gaan naar de vrijwillige politie. Al het reservepersoneel dat de wens te kennen geeft als vrijwillig politieambtenaar werkzaamheden te willen verrichten in de regio, wordt geplaatst op de lijst, bedoeld in het tweede lid. De reservisten die vermeld staan op deze lijst gaan over naar de regio.

Artikel 2

De leden van de fractie van het CDA vroegen of overwogen is bij de lopende procedures de afhandeling afhankelijk te maken van de wens van betrokkenen. Die optie is overwogen, maar terzijde gelegd omdat het niet past binnen het systeem van de wet. Er is gekozen voor een algemene rechtsovergang van personeel in actief dienstverband. Het personeel gaat over met de rechtspositie zoals die op het moment van overgang bestaat, inclusief de rechten en verplichtingen waarover mogelijk conflicten bestaan. Vanaf het tijdstip van de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet is de regio (korpsbeheerder) de werkgever van betrokkene. Dit betekent dat voor aanspraken die aan de rechtspositie worden ontleend de korpsbeheerder vanaf het moment van de overgang in de plaats treedt van de vorige werkgever. Wij achten het niet wenselijk voor het deel van die rechtspositie waarover voor de inwerkingtreding van de nieuwe Politiewet een conflict bestond, de vorige werkgever bevoegd te laten op te treden in lopende procedures. Die optie zou tot onduidelijke situaties aanleiding geven, met name op het punt wie aansprakelijk is voor de uitkomsten van een procedure waarin de oude werkgever optreedt. In het voorgestelde systeem van de wet is duidelijk dat de nieuwe werkgever uitvoering moet geven aan een uitspraak.

De vragen van de leden van de fracties van de VVD en D66 over artikel 2 zijn voor een belangrijk deel beantwoord in het algemeen deel naar aanleiding van het citaat uit de brief van de VNG. Ter aanvulling daarop diene nog het volgende. Wij zien niet goed, zoals de leden van de VVD-fractie stellen, op welke wijze artikel 2 de rechtspositie van betrokkene kan verzwakken, dan wel in welke zin de strekking van deze bepaling onbehoorlijk jegens betrokkenen kan zijn. De vorige werkgever kan altijd als getuige in een zaak worden opgeroepen. Weliswaar heeft de ambtenaar een conflict met zijn voormalig werkgever, de overgang van het personeel van rechtswege houdt in dat de nieuwe werkgever treedt in de positie van de vorige werkgever. Zoals wij meermalen hebben aangegeven gaan de aanspraken die een ambtenaar ontleent aan rechtspositieregelingen en de conflicten die daarover bestaan, van rechtswege over op de nieuwe werkgever. De leden van de fractie van de VVD vroegen tenslotte wat de betekenis is van de woorden «dan wel de Staat». Met deze zinsnede wordt bedoeld op het personeel van het Korps landelijke politiediensten. Omdat de Minister van Justitie beheerder is van het Korps landelijke politiediensten, is dit personeel in dienst van «de Staat». Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat de oude werkgever aansprakelijk blijft voor het personeel dat naar de regio is overgegaan. Wij reageren hiermee op de vraag die de leden van de fractie van D66 daarover stelden. De vorige werkgever beschikt immers niet meer over de middelen om te voldoen aan de eventuele financiële aanspraken die uit een dergelijke procedure kunnen voortvloeien. De middelen voor het personeel in actief dienstverband maken deel uit van de doeluitkering en

worden aan de regio verstrekt. Met onze beantwoording van de vragen van de leden van de fractie van het CDA en de VVD hebben wij tevens commentaar gegeven op de suggestie van de heer mr. Jellema, die eveneens een voorstel doet in lopende procedures betrokkenen de keuze te laten wie de afhandeling van die zaken op zich neemt.

Artikel 3

De leden van de fractie van het CDA stelden de vraag of alle bestaande opsporingsambtenaren zich in persoon of per categorie tot Justitie dienen te wenden. De personen zelf behoeven zich niet tot Justitie te wenden. Een gemeente kan, als werkgever van deze ambtenaren, een verzoek indienen bij het openbaar ministerie tot beëdiging van de desbetreffende functionarissen. In het najaar zal op uitgebreide schaal bekendheid worden gegeven aan de nieuwe procedures, zodat de betrokken werkgevers tijdig kunnen inspelen op de veranderingen.

Hier zij vermeld dat de redactie van artikel 3 is vereenvoudigd. Tevens is in de mogelijkheid voorzien bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een overgangsregeling te treffen voor die personen die voldoen aan de eisen voor beëdiging.

Artikel 4

De vragen van de leden van de fracties van D66 zijn beantwoord in het algemeen deel van deze nota.

Afdeling 2

Hoofdstuk 1 Ministerie van Justitie

Artikel 14

Naar aanleiding van de vragen van de leden van de fractie van het CDA, de PvdA en D66 over een mogelijke, ook door de VNG geconstateerde, discrepantie tussen de reactie van de zijde van de regering in de nota naar aanleiding van het eindverslag bij de nieuwe Politiewet (kamerstukken II, 1992/93, 22 562, nr. 14, blz 7) en de in artikel 14, onder D, onderdeel b, voorgestelde wijziging van de Wet politieregisters, zij het volgende opgemerkt.

Naar ons oordeel bestaat er geen discrepantie tussen de desbetreffende passage uit de nota naar aanleiding van het eindverslag en bedoelde wijziging. In de nota naar aanleiding van het eindverslag werd ingegaan op de vraag of de burgemeester kon beschikken over de informatie genoemd in artikel 40 van de huidige Politiewet in verband met de uitvoering van zijn gezag en zeggenschap over de politie. De voorgestelde wijziging van artikel 15, eerste lid, onder b, onderdeel 2, van de Wet politieregisters voorziet daarin. Het gaat hier om de burgemeester in zijn hoedanigheid als gezagsdrager over de politie. Die hoedanigheid is een andere dan die waarin de burgemeester optreedt bij het verlenen van vergunningen of bij het adviseren van bestuursorganen. Daar waar de burgemeester bij het verlenen van vergunningen een adviserende rol heeft, dan wel indien in dat verband een verklaring omtrent het gedrag afgegeven dient te worden – het gaat om verklaringen bedoeld in artikel 19 van de Wet op de justitiële documentatie en de verklaringen omtrent het gedrag – worden op zijn verzoek gegevens uit politieregisters verstrekt. Artikel 15, eerste lid, onder b, onderdeel 1, biedt die mogelijkheid en het wetsvoorstel brengt daarin geen wijziging.

Indien de vragenstellers beogen aan te geven dat de burgemeester over een ruimere bevoegdheid dient te beschikken gegevens uit politiere-

gisters te verkrijgen, zou zulks een wijziging van de Wet politieregisters betreffen, die niet is terug te voeren op de reorganisatie van het politiebestedel. Mocht blijken dat de burgemeester voor de uitvoering van een taak ook buiten de gevallen genoemd in artikel 14 van de Wet politieregisters gegevens uit politieregisters verstrekt dient te krijgen, kan – indien aan de voorwaarden van artikel 18, tweede lid, van de Wet politieregisters is voldaan – bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat aan hem gegevens uit politieregisters worden verstrekt. Bij de herziening van het Besluit politieregisters zal dit punt nader in overweging worden genomen.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

De Minister van Defensie,
A. L. ter Beek